

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Handreiking communicatieaanpak vogelgriep voor gemeenten

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Update oktober 2023

Inleiding

Vogelgriep heeft de afgelopen jaren tot veel uitbraken geleid. Kwam het virus eerder vooral in de wintermaanden voor, is het virus nu het hele jaar, in wilde vogels, aanwezig. Nederland heeft momenteel te maken met een variant (H5N1). Locaties waar vogels worden gehouden, lopen door de aanwezigheid van het virus in wilde vogels voortdurend de kans om besmet te raken. Uitbraken hebben een grote impact, voor de houders van deze locaties en locaties in de omgeving, voor bezoekers en voor veel anderen. Ook in uw gemeente kunt u te maken krijgen met een vogelgriepbesmetting op een houderij of vogelgriep in wilde vogels.

De Rijksoverheid heeft een grote rol in de aanpak en bestrijding van vogelgriep in gehouden vogels. Zo stelt de overheid maatregelen in om verspreiding van de vogelgriep te voorkomen. Denk aan een landelijke ophokplicht voor pluimvee of het ruimen van locaties die besmet zijn.

Voor gemeenten ligt er een belangrijke taak in nazorg voor getroffen houders en communicatie richting de inwoners. Als er een besmetting wordt gevonden, heeft de burgemeester vanuit openbare orde en veiligheid een belangrijke rol en ook richting betrokken inwoners. Het communiceren over aanpak rondom vogelgriep helpt in de bestrijding van vogelgriep en naleving van maatregelen.

De rol van communicatieprofessionals in gemeenten is heel belangrijk. De impact van een vogelgriepbesmetting verschilt per situatie en gemeente. Het hangt bijvoorbeeld af van de grootte van de besmette locatie en hoeveel pluimveebedrijven en andere houderijen met vogels zich in de gemeente bevinden. Daarom zullen gemeenten voor elke situatie een eigen uitleg geven van beleid en maatregelen. Toch is er een aantal algemene handreikingen die gebruikt kunnen worden in een communicatieaanpak.

Deze handreiking:

- Is bedoeld voor alle communicatieprofessionals in gemeenten, die de landelijke vogelgriepaanpak moeten vertalen naar eigen gemeentelijk gebruik.
- Brengt actuele inzichten samen over de aanpak van vogelgriep door de landelijke en regionale overheid.
- Is opgesteld door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, met ervaringshulp van collega's uit gemeenten.

We publiceren deze handreiking in het volle besef dat ook een vogelgriepaanpak aan veranderingen onderhevig is. En dat er maatwerk nodig is, omdat op gemeentelijk niveau niet elke aanpak hetzelfde werkt. We hopen dat deze handreiking u helpt en inspireert. En we nodigen u nadrukkelijk uit om uw ervaringen met ons te delen. U kunt ons bereiken via het e-mailadres vat-vogelgriep@minlnv.nl.

Directie Communicatie
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Algemeen

Wat is vogelgriep?

Vogelgriep wordt veroorzaakt door een virus en is zeer besmettelijk voor bepaalde soorten vogels, waaronder kippen, kalkoenen, eenden en ganzen. Daarnaast veroorzaakt de huidige variant ook veel sterfte bij wilde vogels, van verschillende soorten. Het vogelgriepvirus komt Nederland met name binnen door trekvogels, maar is nu het hele jaar door aanwezig in wilde vogelpopulaties, waaronder standvogels.

Bij een besmetting van gehouden vogels neemt de Rijksoverheid maatregelen om verdere verspreiding van het virus te voorkomen.

Op de volgende websites is meer informatie te vinden over de vogelgriep:

- Ministerie van LNV: [Vogelgriep | Rijksoverheid.nl](#)
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA): [Vogelgriep in Nederland 2022 | NVWA](#)
- Wageningen University en Research (WUR): [Vogelgriep - WUR](#)
- Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM): [Vragen en antwoorden vogelgriep | RIVM](#)

Welke vogels kunnen vogelgriep krijgen?

De volgende vogels kunnen besmet raken met vogelgriep en het virus met zich meedragen:

- Hoenderachtigen (kippen, kalkoenen, fazanten, kwartels, parelhoenders)
- Watervogels (eenden, ganzen, zwanen)
- Waadvogels
- Strandvogels
- Loopvogels (struisvogels, nandoes, emoës)
- en vele andere soorten, als roofvogels en meeuwen
- Ook zijn er besmettingen vastgesteld bij verschillende zoogdieren, als bunzing, vos en zeehond.
-

Is het vogelgriepvirus gevaarlijk voor mensen?

In enkele gevallen worden ook mensen geïnfecteerd met vogelgriepvirussen. Dit kan gebeuren als er sprake is van direct en intensief contact tussen besmette dieren en mensen, bijvoorbeeld bij verzorgers van de dieren.

Bestrijding vogelgriep

Om vogelgriep goed te kunnen bestrijden zijn er regels voor houders van vogels.

Verplichte registratie

Houders met meer dan 250 kippen, kalkoenen, parelhoenders en eenden moeten zich registreren bij RVO. Dit geldt voor zowel commerciële als particuliere houders. Informatie hierover is te vinden via [Pluimvee melden | RVO.nl | Rijksdienst](#).

Landelijke preventieve maatregelen

De overheid neemt landelijke maatregelen als de kans op een uitbraak van vogelgriep op een bedrijf hoog is. Zo kan de overheid alle commerciële houders verplichten hun vogels op te hokken en snel melding maken bij verhoogde sterfte van pluimvee. Ook kan de overheid particuliere houders

verplichten hun risicovogels (hoenders, watervogels en loopvogels) af te schermen. Daarnaast kan de overheid een verbod instellen om locaties met risicovogels te bezoeken, behalve voor bijvoorbeeld dierenartsen en personeel.

Wilt u weten welke maatregelen op dit moment van kracht zijn? Kijk dan op [Landelijke maatregelen bij uitbraak vogelgriep | Vogelgriep | Rijksoverheid.nl](#).

Melden vogelgriep

Pluimveehouders zijn verplicht om vogelgriep bij hun kippen en ander pluimvee te melden bij het Landelijk meldpunt dierziekten via telefoon (045) 546 31 88. Lees meer over het [melden van vogelgriep](#) op de website van de NVWA.

Extra maatregelen bij besmetting

Als op een locatie besmette vogels worden gevonden, wordt deze locatie geruimd door de NVWA. Dit geldt zowel voor bedrijven als voor locaties van particuliere houders. Een overzicht van besmette en geruimde locaties vindt u op [Besmettingen en ruiming van vogelgriep | Vogelgriep | Rijksoverheid.nl](#).

Bij een besmetting op een locatie met meer dan 50 vogels neemt de overheid extra maatregelen binnen een zone van 10 km van deze locatie. Bijvoorbeeld een vervoersverbod.. Dit wordt gedaan om verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Meer over deze extra maatregelen leest u op [Wat moet ik als pluimveehouder doen bij een uitbraak van vogelgriep vlakbij? | Rijksoverheid.nl](#).

De volgende zones worden gehanteerd:

- Beperkingszone (10 kilometer rondom het getroffen bedrijf).
- Beschermingszone (3 kilometer rondom het getroffen bedrijf)
- Bewakingszone (3 tot 10 kilometer rondom het getroffen bedrijf)
- 1 kilometerzone (rondom getroffen bedrijf)

Besmetting in pluimveedicht gebied

Ligt een besmet bedrijf in een pluimveedicht gebied zoals de Gelderse Vallei? Dan kan de overheid bedrijven in een 1 kilometerzone rond de uitbraak preventief ruimen om verdere verspreiding te voorkomen. Ook kan de overheid in de regio extra maatregelen nemen. Bijvoorbeeld een verbod op het vervoer van risicovogels (hoenderachtigen, watervogels of loopvogels) en een verbod op het bezoeken van alle bedrijfsgebouwen in plaats van alleen de dierverblijven. In totaal is Nederland verdeeld in 20 administratieve regio's met gemakkelijk aan te wijzen grenzen (hoofdwegen, waterwegen). Deze regio's zijn dus groter dan de 10km-zone rondom het besmette bedrijf.

Wilt u weten of uw gemeente te maken krijgt met maatregelen in de 10km-zone of regio?

U ziet het in de [dierziekteviewer](#) van RVO. De maatregelen vindt u in het [nieuwsbericht van het ministerie van LNV](#) over de besmetting.

Proces bij melding vogelgriep

Vogelgriep melden bij NVWA

Het melden van een vogelgriepverdenking is verplicht voor alle houders, ongeacht het aantal vogels dat gehouden wordt en ongeacht het doel (commercieel of hobbymatig). Een vogelgriepverdenking (bijvoorbeeld bij verhoogde sterfte) wordt door een houder, dierenarts of laboratorium gemeld bij de NVWA (Landelijk Meldpunt Dierziekten, (045) 546 31 88).

Onderzoek NVWA en blokkeren bedrijf

De NVWA komt langs op de locatie waar de besmetting is gemeld om monsters te nemen. Deze worden onderzocht in het laboratorium. De betreffende locatie wordt in de tussentijd 'verdacht' verklaard. Dat heeft geen gevolgen voor de omgeving van de locatie, maar de locatie zelf is 'geblokkeerd'. Dit betekent dat er bijvoorbeeld geen dieren en dierlijke producten mogen worden aan- en afgevoerd en dat er geen bezoekers mogen komen.

Uitslag laboratorium

De uitslag van het laboratorium volgt vaak binnen een dag na de melding van de verdenking. Als blijkt dat er geen vogelgriep is, wordt de locatie weer vrijgegeven.

Handeling NVWA bij vaststelling vogelgriep

- Scenario 1 een locatie met minder dan 50 vogels
- Scenario 2 een locatie met meer dan 50 vogels

Afhankelijk van deze twee scenario's zal de overheid extra maatregelen nemen binnen een zone van 10 km van de besmette locatie om verdere verspreiding van het virus te voorkomen.

Scenario 1: besmette locatie met minder dan 50 vogels

De NVWA informeert de houder over de testuitslag. Als blijkt dat er vogelgriep is, wordt de locatie door de NVWA geruimd (meestal dezelfde dag of de dag erna). De burgemeester/gemeente wordt door de LNV-liaison geïnformeerd. Er worden geen extra maatregelen ingesteld die gevolgen hebben voor de omgeving.

Scenario 2: besmette locatie met meer dan 50 vogels

De NVWA informeert de houder over de testuitslag. Als blijkt dat er vogelgriep is, wordt de locatie door de NVWA geruimd (meestal dezelfde dag of de dag erna). De minister van LNV stelt een beperkingszone in, via de zogenoemde gebiedsregeling. Deze regeling wordt gepubliceerd met een nieuwsbericht op www.rijksoverheid.nl.

In een straal van 3km (beschermingszone) en 10 km (bewakingszone) rondom de besmette locatie worden beperkende maatregelen ingesteld, zoals een vervoersverbod.. De NVWA laat markeringsborden plaatsen in de regio om aan te geven waar de beperkingszone is ingesteld. Ook onderzoekt de NVWA bedrijven in de beschermingszone (3km) op vogelgriep. De maatregelen in de bewakingszone gelden in principe 30 dagen.

De LNV-liaison informeert vroegtijdig de burgemeester over het vastgestelde vogelgriepgeval en reikt hem of haar een LNV-contactpersoon aan. Met deze contactpersoon kan de gemeente de communicatie afstemmen richting inwoners en bedrijven in de gemeente.

De veiligheidsregio's worden via het Landelijk Crisismanagement Systeem (LCMS) over een vogelgriepbesmetting geïnformeerd.

Rol van gemeenten

Voorkomen van vogelgriep

Gemeenten kunnen een belangrijke rol spelen in de preventie van vogelgriep. Met name door inwoners en hobbyhouders te informeren over maatregelen om besmettingen met vogelgriep te

voorkomen. Bijvoorbeeld via sociale media, de gemeentepagina en de lokale krant. Als gemeente kunt u inwoners en hobbyhouders wijzen op:

- De afschermplicht en het bezoekverbod voor risicovogels. Zie ook [Welke maatregelen gelden voor mij als particuliere vogelhouder tijdens vogelgriep? | Rijksoverheid.nl](#)
- Het melden van vogelgriep door particuliere houders. Als een vogelhouder dode kippen of vogels vindt, dient de houder contact op te nemen met de dierenarts. De dierenarts kan zo nodig de dode dieren onderzoeken. Zie voor meer informatie en een overzicht van de symptomen [Vogelgriep in Nederland 2022 | NVWA](#).
- Wat je kunt doen als je een dode vogel vindt. Over de omgang met wilde vogels met vogelgriep stelde het ministerie een leidraad¹ op. Ook kan melding worden gedaan in de Vogelgriep App.² Deze app geeft een indicatie van de verspreiding van vogelgriep onder wilde vogels in Nederland en ook om welk soort wilde vogel het gaat.
- Als gemeente kunt u ook uw medewerkers - bijvoorbeeld gemeentelijke plantsoendiensten – vragen extra alert te zijn wanneer zij dode vogels vinden.

In de bijlage vindt u een overzicht van communicatieboodschappen die u kunt gebruiken bij het ontwikkelen van communicatiemateriaal.

Bij een besmetting

Is er op een locatie in uw gemeente vogelgriep vastgesteld? Of gelden er in uw gemeente beperkende maatregelen vanwege een besmetting in een buurgemeente? Dan kunt u hier extra aandacht voor vragen in uw communicatie. Bijvoorbeeld door:

- Persoonlijk contact op te nemen met de getroffen bedrijven.
- Extra handhavers in te zetten rondom het besmette bedrijf zodat mensen niet te dicht in de buurt komen als de NVWA het bedrijf ruimt en ontsmet.
- Het nieuwsbericht met de gebiedsregeling te delen dat wordt gepubliceerd op www.rijksoverheid.nl.
- Zelf een persbericht te plaatsen op de website van de gemeente. Daarin kunt u uw inwoners nogmaals wijzen op de maatregelen om vogelgriep te voorkomen (zie hierboven). Zie voor een voorbeeld het nieuwsbericht van de Gemeente Duiven: [Vogelgriep vastgesteld in Loo | Duiven](#).

Vragen van de pers

Als gemeente kunt u vragen krijgen vanuit lokale of landelijke media over de gevonden besmetting van vogelgriep in uw gemeente.

- Krijgt u vragen van de media over de maatregelen en het gekozen beleid? Dan kunt u hen doorverwijzen naar de [woordvoerders van het ministerie van LNV](#).
- Krijgt u vragen van de media over de ruiming? Dan kunt u doorverwijzen naar de [woordvoerders van de NVWA](#).
- Krijgt u vragen over de oorsprong van vogelgriep, het vogelgriepseizoen of de ziekte vogelgriep? Dan kunt u doorverwijzen naar [Wageningen Bioveterinary Research](#).

¹ [Kamerbrief over onderwerpen rond vogelgriep | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

² De Vogelgriep-app is te downloaden via de App Store of Play Store. Zoek naar Survey123 en download de app. Open de app en kies vervolgens voor "doorgaan zonder aan te melden". Scan de QR-code in de app eenmalig. Vanaf dat moment kunt u de meldingen in de app doen.

Actuele situatie

Maatregelen tegen de verspreiding van vogelgriep verschillen per periode en gebied. Wilt u weten welke maatregelen er op dit moment gelden in uw regio? Via de onderstaande pagina's vindt u de meest actuele informatie:

- Actuele informatie over de landelijke maatregelen: [Landelijke maatregelen bij uitbraak vogelgriep | Vogelgriep | Rijksoverheid.nl](#).
- Een overzicht van besmettingen en locaties die geruimd zijn: [Besmettingen en ruimingen vogelgriep | Vogelgriep | Rijksoverheid.nl](#).
- Een kaart met een actueel overzicht van locaties en gebieden waar maatregelen gelden: [Dierziekten crisis | RVO.nl](#). (Zoek op postcode naar specifieke locaties. Deze kaart geeft ook de zones en gebieden aan waar tijdelijk extra maatregelen gelden.)
- [Recente persberichten over vogelgriep](#) vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Het opruimen van dode wilde vogels met vogelgriep

Het opruimen van vogels met vogelgriep is vooral belangrijk op plekken waar mensen en (huis)dieren in contact kunnen komen met de vogels.

Het ministerie van LNV heeft [een leidraad](#) ontwikkeld voor de omgang met wilde vogels met vogelgriep. Een landelijke werkgroep 'vogelgriep in wilde vogels' zal deze leidraad verder uitwerken en optimaliseren.

Heeft u nog vragen?

Heeft u naar aanleiding van dit document nog vragen? Of wilt u iets vragen over de specifieke situatie in uw gemeente? Dan kunt u mailen naar VAT-vogelgriep@minlnv.nl.

Bijlage: communicatieboodschappen

Als gemeente maakt u zelf communicatiemateriaal om uw inwoners te informeren over de bestrijding van vogelgriep. In deze bijlage vindt u een overzicht van communicatieboodschappen die u kunt gebruiken als basis. Ook vindt u voorbeelden van andere organisaties en gemeenten ter inspiratie. **Klik op de afbeeldingen om de berichten online te bekijken.**

In dit overzicht wordt onderscheid gemaakt tussen 4 situaties:

1. Let op, ook uw bedrijf loopt risico besmet te raken met vogelgriep!
2. Er is een landelijke ophokplicht
3. Er is een lokale vogelgriepbesmetting met lokale maatregelen
4. Specifiek voor hobbyhouders: ook hobbyhouders en particulieren moeten hun dieren afschermen.
5. Wilde vogels met vogelgriep, houdt uw hond aangelijnd.

Onderstaande boodschappen kunnen (ter inspiratie) gebruikt worden voor berichtgeving op sociale media (Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn) of op websites.

1. Let op, het ook uw bedrijf loopt risico besmet te raken met vogelgriep!

Regio's of gemeenten met veel pluimveebedrijven kunnen preventief waarschuwen voor vogelgriep en pluimvee- en hobbyhouders attenderen op de meldplicht.

Boodschap meldplicht pluimveehouders

Vogelgriep kan ook in onze regio voorkomen. Houders van pluimvee en vogels moeten bij ziekteverschijnselen direct een dierenarts raadplegen. Als er een vermoeden is van vogelgriep, moet dit direct gemeld worden bij de NVWA. Lees [wanneer en hoe u een melding maakt](#).

Boodschap vondst wilde vogels

Vogelgriep kan ook in onze regio voorkomen. Het is van belang dat dode vogels worden opgeruimd. Lees [waar en hoe u dode wilde vogels kunt melden](#).

2. Er is een landelijke ophokplicht

Als de overheid landelijke maatregelen instelt tegen de vogelgriep, kunnen gemeenten hun inwoners hierover informeren. Daarin kunt u inwoners onder andere wijzen op de ophok- en afschermplicht.

Boodschap ophok- en afschermplicht

De overheid heeft per [datum en tijd] voor heel Nederland een ophokplicht ingesteld voor alle bedrijven die commercieel pluimvee houden. Ook geldt er voor heel Nederland een afschermplicht voor alle hobbyhouders met vogels. Zie ook [landelijke maatregelen bij uitbraak vogelgriep](#).

Boodschap vondst wilde vogels

Het is in de huidige situatie van belang dat dode vogels worden opgeruimd. Lees [waar en hoe u dode wilde vogels kunt melden of opruimen](#).

Gemeente Barneveld
@BarneveldInfo

...

Afgelopen maanden zijn in Nederland en omliggende landen regelmatig dieren in de natuur aangetroffen die besmet zijn met vogelgriep. Er zijn landelijke maatregelen getroffen om besmettingen bij pluimveebedrijven en dieren van hobbyhouders te voorkomen >> barneveld.nl/nieuws/dreigin...

1:17 p.m. · 13 jan. 2022 · Coosto

Gemeente Delft @GemeenteDelft · 11 jan.

...

Ga je de natuur in? 🌲 Let op ! de **vogelgriep** is nog steeds actief. Dit kun je doen 📌

✗ Raak geen zieke of dode vogels aan en blijf uit de buurt van vogels met afwijkend gedrag

✓ Hou de hond aangelijnd

✓ Blijf op de paden en bewaar de rust

Meer info ➡ bit.ly/336Zuec

💬 2

🔄 2

❤️ 4

3. Er is een lokale vogelgriepbesmetting met lokale maatregelen

Is er in uw gemeente of in een buurgemeente een bedrijf besmet met vogelgriep? Dan kunt u inwoners informeren over de besmetting en over de lokale maatregelen die tijdelijk in uw gemeente gelden.

Boodschap besmetting

Er is in [plaatsnaam] bij een bedrijf met [soort dieren] vogelgriep vastgesteld. Het gaat om een hoogpathogene variant van de vogelgriep. Om verspreiding van het virus te voorkomen, wordt het bedrijf geruimd.

In het gebied van 3 kilometer rond het besmette bedrijf in [plaatsnaam] liggen [aantal] andere pluimveebedrijven. Deze bedrijven worden bemonsterd en onderzocht op vogelgriep. In de 10 kilometerzone rondom dit bedrijf liggen daarnaast nog [aantal] andere pluimveebedrijven. Voor deze zone geldt het vervoersverbod.

Zie voor meer informatie [nieuwsbericht op rijksoverheid.nl]

Boodschap vervoersverbod

Er is per direct een vervoersverbod voor pluimveebedrijven in een zone van 10 kilometer rond het met vogelgriep besmette bedrijf in [plaatsnaam]. Een vervoersverbod heeft betrekking op pluimvee, eieren, pluimveemest en gebruikt strooisel. Maar ook op andere dieren en dierlijke producten afkomstig van bedrijven met commercieel gehouden gevelgte. Zie voor meer informatie [nieuwsbericht op rijksoverheid.nl]

Gemeente Stichtse Vecht @StichtseVecht · 14 jan. ...

Op een siervogel-houderij in Nieuwerbrug is [#vogelgriep](#) vastgesteld. In een zone van 10 km geldt een [#vervoersverbod](#) van pluimvee, eieren, pluimveemest en gebruikt strooisel. Deze maatregelen gelden ook in een deel van Stichtse Vecht.

Lees meer: stichtsevecht.nl/nieuws/5172/ve...

Ministerie van Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit ✓ · 13 jan.

Vogelgriep vastgesteld bij kleinschalige houderij, met ongeveer 220 eenden en kippen, in Nieuwerbrug. rijksoverheid.nl/actueel/nieuws...

  1

Hof van Twente @gemhofvantwente · 5 jan. ...

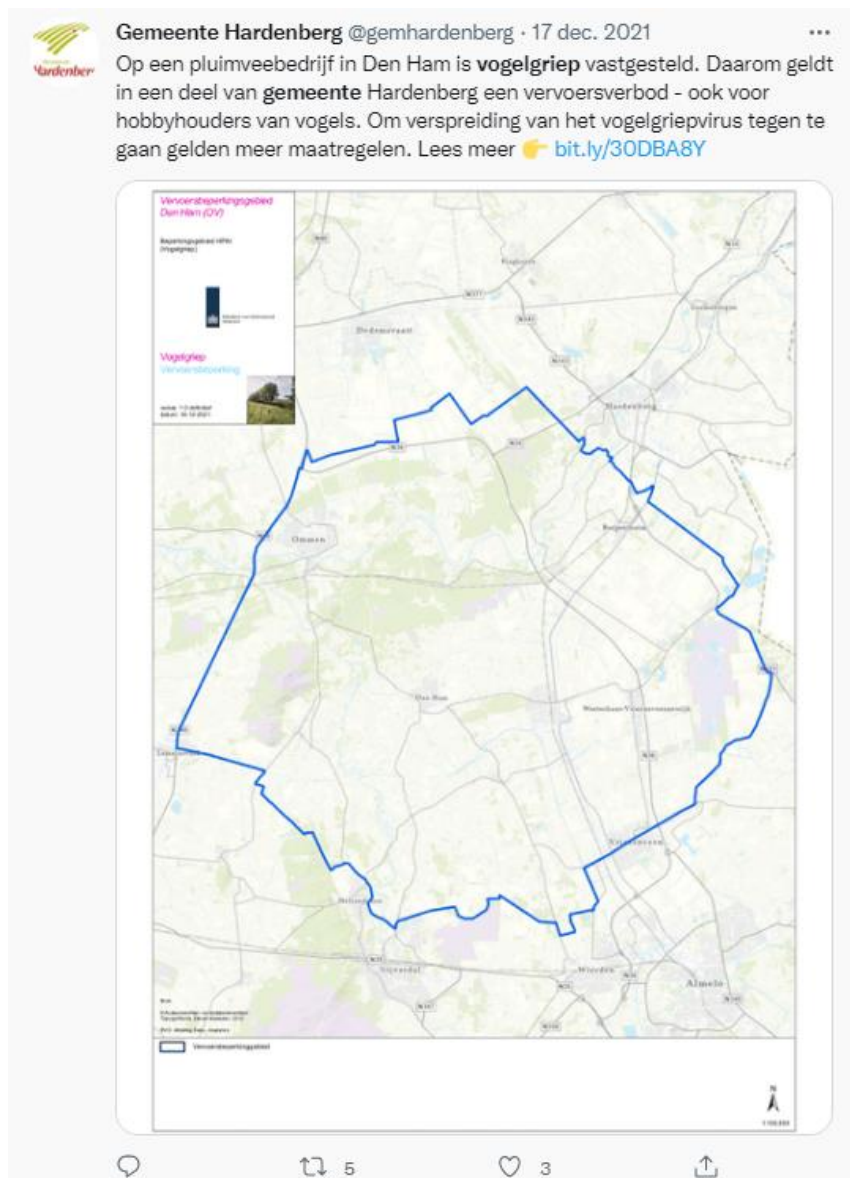
Afgelopen week is bij legkippen op een pluimveebedrijf in onze **gemeente vogelgriep** (H5) vastgesteld. Het gaat om een erge vorm van **vogelgriep** (hoog pathogeen). Daarom heeft de [@NWVA](#) besloten de legkippen op dit bedrijf te laten ruimen. Lees hier meer bit.ly/3G9P9w8

 1 1 1

Gemeente Borne @Gem_Borne · 5 jan. ...

In Bentelo is bij een pluimveebedrijf **vogelgriep** vastgesteld. Om verdere verspreiding te voorkomen dienen ook pluimveehouders in de **gemeente Borne** zich in te houden aan diverse maatregelen, ook hobbyhouders! Deze maatregelen zijn te vinden op onze website: borne.nl/nieuws/vogelgr...

  3

4. Specifiek voor hobbyhouders: ook hobbyhouders en particulieren moeten hun dieren afschermen

Veel hobbyhouders zijn niet of nauwelijks bekend met de maatregelen tegen vogelgriep. Zij weten vaak niet dat zij hun risicovogels moeten afschermen en op welke manier zij dat goed kunnen doen. Als gemeente kunt u hen hierover informeren.

Boodschap afschermplicht

Een van de maatregelen bij vogelgriep is de afschermplicht: dierentuinen, kinderboerderijen en eigenaren van hobbyvogels zijn verplicht hun pluimvee en watervogels af te schermen. Dit kan bijvoorbeeld door de dieren in een volière te houden of in een ren onder te brengen. Daarnaast geldt er een landelijke ophokplicht voor commercieel pluimvee. Lees [welke maatregelen er voor particulieren gelden](#) en [hoe u uw vogels het beste kunt afschermen](#).

 Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit [@NVWA](https://twitter.com/NVWA) ...

De afgelopen dagen is meerdere keren vogelgriep vastgesteld. Let op: er geldt een [#afschermplicht](#) voor hobbyvogels om contact met wilde vogels en hun uitwerpselen te voorkomen. 🐔🐓

Hoe je dat afschermen goed doet, zie je in onze video

